



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

Extension of Technology Utilization of Maize Production for Farmers in Maetha District,
Lampang Provinceบุญช่วย อุดคำมี (Boonchuay Udkhumme)¹ นารีรัตน์ ซีระสาร (Nareerut Seerasarn)²สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม (Sineenuch Khrutmuang Sansern)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ 2) สภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 3) การใช้เทคโนโลยีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 4) ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 5) ปัญหาการผลิตและข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือ เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปี 2562/63 ของอำเภอ แม่ทะ จังหวัดลำปาง ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำนวน 2,454 ครัวเรือน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (1973) ที่ความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 189 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลาก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรร้อยละ 59.8 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 55.87 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา ประสพการณ์ ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 11.43 ปี พื้นที่ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 24.28 ไร่ ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 585.56 กิโลกรัมต่อไร่ รายได้จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 91,694.42 บาทต่อปี รายจ่ายจากการปลูกข้าวโพด เลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 95,753.36 บาทต่อปี 2) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เกือบทั้งหมดอยู่นอกเขตชลประทาน ร้อยละ 57.1 มีสภาพ พื้นที่ที่เป็นพื้นที่ราบเชิงเขา ร้อยละ 95.2 ปลูกในฤดูฝน เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ลูกผสมของภาคเอกชนในการปลูก เฉลี่ยไร่ละ 3.36 กิโลกรัม เกษตรกรร้อยละ 89.9 ใช้พันธุ์ที่มีความทนแล้งได้นานเมื่อฝนทิ้งช่วง 3) เกษตรกรไม่มีการ เก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ดินก่อนปลูก ไม่มีการปรับปรุงบำรุงดิน กำจัดวัชพืชก่อนปลูกโดยการไถและไถพรวน เลือกใช้พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ปลูกโดยใช้เครื่องปลูก ป้องกันกำจัดวัชพืชโดยใช้ทั้งแรงงานคนและสารเคมี เก็บเกี่ยวผลผลิต โดยใช้แรงงานคน และสีเป็นเมล็ดขายทันที 4) ต้นทุนการผลิตข้าวโพดเฉลี่ย 4,104.53 บาทต่อไร่ ราคาขายผลผลิตเฉลี่ย 6.73 บาทต่อกิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย 585.56 กิโลกรัมต่อไร่ ทำให้มีรายได้เฉลี่ย 3,949.20 บาทต่อไร่ 5) ปัญหาในการผลิตข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ด้านราคาและปริมาณผลผลิตตกต่ำมาก ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม ได้แก่ ภาครัฐควรมีตลาดกลางรับซื้อผลผลิต เพื่อลดการกดราคาจากพ่อค้าคนกลางมากที่สุด

คำสำคัญ การส่งเสริม การใช้เทคโนโลยี การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จังหวัดลำปาง

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Boonchuay27@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช seerasarn@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sineenuch.san@stou.ac.th



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this study were to study 1) fundamental social and economic, 2) the conditions of maize production 3) maize Production Technology 4) cost and return of production by farmers 5) problems and suggestions in agricultural extension maize production of farmers in Maetha District, Lampang Province. The research was survey research. Population is farmers who grow maize for the year 2019/20 of Maetha district, Lampang province. That register farmers of 2,454 households. The sample group determined the sample size using Taro Yamane's formula (1973). The error was 0.07. The sample size was 189 people, a simple sampling method by drawing lots. Data were analyzed by distributing frequency, percentage, minimum, maximum, mean, standard deviation. And ranking. The results of the research showed that: 1) 59.8 percent of farmers are female with average age of 55.87 years. They graduated from primary education level. The average maize experience of 11.43 years. The average area for growing maize were 24.28 Rai. The average maize production was 585.56 Kg/Rai. The average income from maize planting was 91,694.42 Baht/ Years. The average expenses from maize planting was 95,753.36 Baht/ Years. 2) Most of the maize growing area was outside the irrigated area, 57.1 percent were a flat area in the hillside, 95.2% planted in the rainy season also farmers use hybrid seeds from the private sector to plant an average of 3.36 kg per rai. 89.9% chose the maize varieties which could survive during dry season. 3) Farmers did not collect soil samples for soil analysis before planting, no soil improvement, remove weeds before planting by tilling, chose to use high yield varieties, planted using planting machine, prevent weeding by manual labor and chemicals, harvesting by manual labor and milled into grains for sale. 4) The average of maize production cost 4,104.53 baht per rai. The average of product selling price is 6.73 baht per kg. The average of yield of 585.56 kg per rai. The average of income 3,949.20 baht per rai. 5) Problems with the production of maize for animal husbandry in terms of price and quantity of production were very low. Recommendations the government should have a market to buy produce. To reduce the price pressure from the middleman as much as possible.

Keywords: Agricultural extension, Technology utilization, Maize production, Lampang Province



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

บทนำ

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (*Zea mays* L.) เป็นพืชเศรษฐกิจทางการเกษตรที่สำคัญของโลก โดยเป็นวัตถุดิบหลักของการผลิตอาหารสัตว์ การแปรรูปไปสู่งานโดยใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอล อุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ น้ำมันพืช และเครื่องสำอาง โดยสภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2562/63 จำนวน 1,127.23 ล้านตัน ลดลงจาก 1,146.60 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 1.69 โดยประเทศสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และประเทศแคนาดา มีความต้องการใช้ลดลง สำหรับการค้าของโลกมี 172.33 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 171.93 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 0.23 โดยประเทศผู้ส่งออกเพิ่มขึ้น ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา อาร์เจนตินา รัสเซีย และประเทศแอฟริกาใต้ ประกอบกับผู้นำเข้ามีการนำเข้าเพิ่มขึ้น ได้แก่ ประเทศเม็กซิโก เวียดนาม อิหร่าน อียิปต์ จีน โคลอมเบีย ซาอุดีอาระเบีย มาเลเซีย โมร็อกโก ซิลิอิสราเอล บังกลาเทศ กัวเตมาลา บราซิล และประเทศสหรัฐอเมริกา (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562)

ประเทศไทย มีแหล่งการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญในจังหวัดเพชรบูรณ์ นครราชสีมาและจังหวัดน่าน สามารถปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ได้ปีละ 2 ครั้ง ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่จะนำมาใช้เป็นวัตถุดิบหลักในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องตามภาวะการเติบโตของภาคปศุสัตว์ ในการผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมแป้งข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดป่น น้ำมันพืช และเครื่องสำอาง (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562)

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ประมาณ ร้อยละ 90.95 ของผลผลิตทั้งหมด ใช้ในกระบวนการผลิตอาหารสัตว์ของประเทศ พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2562 (ปีเพาะปลูก 2562/63) จำนวน 6.82 ล้านไร่ ผลผลิตรวมทั่วประเทศ 4.72 ล้านตัน ผลผลิตต่อเนื้อที่เพาะปลูกทั่วประเทศ 692.08 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในประเทศ ทำให้มีการนำเข้าผลผลิตเข้ามาในประเทศ โดยในปี 2562 มีการนำเข้าปริมาณ 681,458.65 ตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562)

จังหวัดลำปางมีครัวเรือนเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2562 จำนวน 18,243 ครัวเรือน พื้นที่ปลูก 225,426 ไร่ ผลผลิตรวมทั้งหมด 167,804.55 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 745 กิโลกรัมต่อไร่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง, 2563) ในส่วนของอำเภอแม่ทะ มีครัวเรือนเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 2,454 ครัวเรือน พื้นที่ปลูก 27,913.56 ไร่ ผลผลิตรวมทั้งหมด 27,859,710 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 999.99 กิโลกรัมต่อไร่ (สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ทะ, 2563) ในอำเภอ แม่ทะ มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลง ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เนื่องจากเกษตรกรขาดการบำรุงดินและการใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องและเหมาะสม ตั้งแต่การเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรอย่างเหมาะสม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรเพื่อนำเทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตั้งแต่การเตรียมดิน จนถึงการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ไปใช้ในงานส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) สภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 3) การใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 4) ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 5) ปัญหาการผลิตและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ประชากร คือ เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปี 2562/63 ของอำเภอ แม่ทะ จังหวัดลำปาง ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำนวน 2,454 ครัวเรือน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (1973) ที่ความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 189 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด ประกอบด้วย 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตอนที่ 2 สภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตอนที่ 3 การใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตอนที่ 4 ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีการผลิต 2562/63 และตอนที่ 5 ศึกษาปัญหาการผลิตและข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร

ทดสอบหาค่าความเที่ยง (reliability) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย เพื่อทดสอบเครื่องมือ ก่อนนำไปเก็บตัวอย่างจริง โดยใช้เครื่องมือตอนที่ 5 ศึกษาปัญหาการผลิตและข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร ทดสอบความเที่ยง โดยการคำนวณหาค่า Cronbach Alpha ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของระดับ ของปัญหา เท่ากับ 0.822 และระดับ การให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เท่ากับ 0.858 ซึ่งเป็นระดับที่สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับโดยกำหนดเกณฑ์จากค่าคะแนนน้ำหนักเฉลี่ย ดังนี้ 1.00 -1.80 หมายถึงน้อยที่สุด, 1.81-2.60 หมายถึงน้อย, 2.61-3.40 หมายถึงปานกลาง, 3.41-4.20 หมายถึงมาก และ 4.21-5.00 หมายถึงมากที่สุด

ผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

1.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 59.8 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 55.87 ปี เกษตรกรร้อยละ 62.4 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกภายในครัวเรือนเฉลี่ย 4.16 คน ร้อยละ 67.2 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. มีประสบการณ์ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 11.43 ปี เกษตรกรร้อยละ 52.9 และ 63.5 มีอาชีพหลักทำไร่ และมีอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพเสริม

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 73.5 ใช้เงินทุนของตนเอง มีพื้นที่ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 24.28 ไร่ เป็นที่ดินของตนเองเกือบทั้งหมดเฉลี่ย 17.22 ไร่ เกษตรกรร้อยละ 38.6 เข้าพื้นที่ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 21.36 ไร่ มีแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 2.22 คน และแรงงานนอกครัวเรือนเฉลี่ย 9.77 คน ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ที่ได้รับเฉลี่ย 585.56 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ขายได้เฉลี่ย 6.73 บาทต่อกิโลกรัม รายได้ของครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 328,750.50 บาทต่อปี แยกเป็นรายได้จากการเกษตรเฉลี่ย 116,345.16 บาทต่อปี รายได้จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 91,694.42 บาทต่อปี และรายได้จากการทำกรเกษตรอื่นๆเฉลี่ย 24,653.39 บาทต่อปี เป็นรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 205,205.93 บาทต่อปี รายจ่ายของครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

244,332.79 บาทต่อปี แยกเป็นรายจ่ายจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อปีเฉลี่ย 95,753.36 บาท และรายจ่ายอื่นๆ ต่อปีเฉลี่ย 148,580.80 บาท

2. สภาพการผลิตการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

สภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่นอกเขตชลประทาน ร้อยละ 57.1 มีสภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเชิงเขา ช่วงเวลาการเพาะปลูกเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกในฤดูฝน พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ใช้ปลูก เป็นพันธุ์ลูกผสมจากบริษัท พันธุ์ที่เกษตรกรนิยมนำมาปลูก คือ แปซิฟิก 999 แปซิฟิก 777 ซีพี 888 ตามลำดับ โดยอัตราเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ใช้เฉลี่ย 3.36 กิโลกรัมต่อไร่ ที่ต้องการปลูก พบว่า เกษตรกรมีความต้องการลักษณะและคุณสมบัติของพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ทนแล้งได้นาน เกษตรกรร้อยละ 50.8 ชื้อเมล็ดพันธุ์จากร้านค้า เกษตรกรร้อยละ 46.6 และ 41.8 มีเครื่องพ่นสารเคมีและรถไถ

3. การใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

3.1 การเตรียมดิน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 86.8 ไม่เก็บตัวอย่างดินในแปลงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไปตรวจ เกษตรกรร้อยละ 65.1 ไม่มีการปรับปรุงบำรุงดิน ส่วนการกำจัดวัชพืชก่อนปลูก พบว่า เกษตรกรใช้วิธีการไถและไถพรวน เกษตรกรทั้งหมดเตรียมดินโดยการไถ 1 ครั้ง และไถพรวน 1 ครั้ง

3.2 การเตรียมเมล็ดพันธุ์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 91.5 82.0 74.1 และ 38.1 มีการเลือกใช้พันธุ์ที่ปลูก โดยเน้นให้ผลผลิตสูง ต้านทานโรคแมลง เจริญเติบโตดีเหมาะกับสภาพดิน ฟ้า อากาศ และเมล็ดพันธุ์ราคาถูก

3.3 การปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 58.2 ใช้ระยะปลูก (ระหว่างแถว x ระหว่างหลุม) ในระยะ 75 ซม. x 20 ซม. ร้อยละ 89.4 ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยใช้เครื่องปลูก ไม่มีการถอนแยกข้าวโพดให้เหลือหลุมละ 1 ต้น การใส่ปุ๋ยเคมีรองพื้นหรือรองก้นหลุมครั้งที่ 1 พบว่า เกษตรกรร้อยละ 85.2 ใช้ปุ๋ยสูตร 16-20-0 รองก้นหลุม ร้อยละ 70.9 คลุกเมล็ดด้วยสารเคมีป้องกันโรคราน้ำค้าง และเกษตรกรร้อยละ 87.8 พ่นสารคุมวัชพืชตามคำแนะนำหลังหยอดเมล็ด

3.4 การดูแลรักษา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 92.1 ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 เมื่อข้าวโพดอายุเฉลี่ย 31.14 วัน ร้อยละ 89.4 ใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 การป้องกันกำจัดวัชพืชเกษตรกรร้อยละ 66.7 จะใช้แรงงานคนและสารเคมี และเกษตรกรร้อยละ 93.7 มีการพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช

3.5 การเก็บเกี่ยวผลผลิต พบว่า เกษตรกรร้อยละ 60.3 ใช้แรงงานคนในการเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยส่วนมากร้อยละ 67.7 จะเก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 120 วัน

3.6 การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว เกษตรกรร้อยละ 94.2 ไม่มีการคัดแยกฝักเสียและไม่ตากฝักข้าวโพดบนลานตากแห้ง โดยสีเป็นเมล็ดแล้วขายทันที

3.7 การขนส่ง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 59.3 มีการขนส่งผลผลิตโดยรถรับจ้าง

4. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2562/63

4.1 ต้นทุนการผลิต พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตรวมเฉลี่ย 4,104.53 บาทต่อไร่ โดยเป็นค่าต้นทุนเตรียมดินเฉลี่ย 902.12 บาทต่อไร่ ค่าปลูก(รวมค่าเมล็ดพันธุ์/ค่าจ้างปลูก) เฉลี่ย 867.24 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยเฉลี่ย 786.89 บาทต่อไร่ ค่าสารเคมีเฉลี่ย 296.48 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานดูแลรักษาเฉลี่ย 307.46 บาทต่อไร่ ค่าเก็บเกี่ยวเฉลี่ย 775.19 บาทต่อไร่ และค่าขนส่งผลผลิตเฉลี่ย 176.65 บาทต่อไร่



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

4.2 ผลตอบแทนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า ราคาขายผลผลิตเกษตรกรขายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในราคาเฉลี่ย 6.73 บาทต่อกิโลกรัม จำนวนผลผลิตเฉลี่ย 585.56 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 3,949.20 บาทต่อไร่

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

5.1 ปัญหาของเกษตรกรในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า ระดับปัญหาในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในภาพรวม เกษตรกรมีปัญหาในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1) ด้านการเตรียมดิน เกษตรกรมีปัญหาด้านการเตรียมดินระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ (1) ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ (2) พื้นที่ปลูกข้าวโพดไม่เหมาะสม (3) ขาดแคลนเครื่องจักรในการเตรียมดิน ระดับน้อย (4) การเก็บตัวอย่างดินเพื่อส่งวิเคราะห์มีความยุ่งยาก

2) ด้านการเตรียมเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรมีปัญหาด้านการเตรียมเมล็ดพันธุ์รวมในระดับปานกลาง พบว่ามีปัญหาด้านการเตรียมเมล็ดพันธุ์ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ (1) ไม่สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์เองได้ (2) เมล็ดพันธุ์มีราคาแพง และระดับปานกลาง 4 ประเด็น ได้แก่ (3) ไม่มีพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม (4) ขนาดของเมล็ดพันธุ์ไม่สม่ำเสมอ (5) เมล็ดพันธุ์ไม่มีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน (6) เมล็ดพันธุ์มีเปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำ

3) ด้านการปลูกและการดูแลรักษา เกษตรกรมีปัญหาด้านการปลูกและการดูแลรักษา ในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ (1) ข้าวโพดเสียหายจากโรค แมลงและศัตรูศัตรูข้าวโพด (2) เกิดภาวะฝนทิ้งช่วง (3) ปุ๋ยเคมีมีราคาแพง (4) สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชมีราคาแพง ระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ (5) ไม่มีความรู้ในการป้องกันกำจัดโรค แมลง และศัตรูศัตรูข้าวโพด (6) การใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินยุ่งยากและแม่ปุ๋ยมีราคาแพง (7) พื้นที่ปลูกมีวัชพืชหนาแน่น ระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ (8) สภาพดินแห้งหรือเปียกเกินไป (9) ไม่มีความรู้ในการป้องกันกำจัดวัชพืช (10) ขาดแคลนแรงงานคน

4) ด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิต เกษตรกรมีปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตในระดับมาก (1) ไม่มีเครื่องจักรเก็บเกี่ยว ระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ (2) ผลผลิตมีความชื้นสูง (3) ขาดแคลนแรงงานคนเก็บเกี่ยว (4) การคมนาคมขนส่งไม่สะดวก ระดับน้อย (5) ขาดยุ้งฉางที่เหมาะสมในการเก็บรักษา

5) ด้านอื่น ๆ เกษตรกรมีปัญหาด้านอื่นๆ ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ (1) ราคาผลผลิตตกต่ำ (2) ปริมาณผลผลิตต่ำ ระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ (3) ค่าจ้างแรงงานสูง (4) ขาดเงินทุน (5) แหล่งจำหน่ายผลผลิตมีจำนวนน้อย

ในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.40) โดยมีปัญหาตามลำดับ ดังนี้ ด้านอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 4.09) ด้านการปลูกและการดูแลรักษา (ค่าเฉลี่ย 3.81) ด้านการเตรียมเมล็ดพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 3.24) ด้านการเตรียมดิน (ค่าเฉลี่ย 2.95) และด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.93)

5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า ข้อเสนอแนะในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ (1) ภาครัฐควรมีตลาดกลางรับซื้อผลผลิตเพื่อลดการกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง (2) ภาครัฐควรมีการจัดหาปัจจัยการผลิตราคาถูก และตรงตามความต้องการของเกษตรกร (3) มีการประกันราคาผลผลิต (4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมวิชาการเกษตร ควรมีการปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่เกษตรกร และราคาถูกกว่าท้องตลาด (5) ภาครัฐควรมีการจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้เกษตรกรในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (6) ควรมีการถ่ายทอดความรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้แก่เกษตรกร



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของเกษตรกร สรุปผลได้ดังนี้

1) ต่อเกษตรกร พบว่า ร้อยละ 73.5 ควรใช้เมล็ดพันธุ์ดี ให้ผลผลิตสูง เหมาะสมกับพื้นที่ ร้อยละ 47.1 ควรศึกษาหาความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มเติม ร้อยละ 41.3 ควรขยัน เอาใจใส่ ดูแลรักษาการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 35.4 ควรวางแผนการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยศึกษาพยากรณ์อากาศ ปลูกช่วงที่มีปริมาณน้ำเพียงพอ ปลูกช่วงฤดูฝน และใส่ปุ๋ยตามอายุการปลูกข้าวโพด และควรเก็บตัวอย่างดินไปวิเคราะห์ ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อวางแผนการใส่ปุ๋ย ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพการเพาะปลูกให้ดีขึ้น รวมถึงประหยัดต้นทุนการผลิต ร้อยละ 34.4 ควรเก็บเกี่ยวข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เมื่ออายุแก่จัดและแห้งสนิทเพื่อขายได้ในราคาที่สูงขึ้น

2) ต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พบว่า ร้อยละ 74.6 อยากได้คำแนะนำเกี่ยวกับเกี่ยวกับความรู้ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 72.0 อยากให้เจ้าหน้าที่ติดตามสถานการณ์การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทั้งการระบาดของโรคแมลงศัตรูพืช และการเกิดภัยพิบัติต่างๆ พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ร้อยละ 50.8 อยากให้เจ้าหน้าที่ช่วยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ร้อยละ 46.0 อยากให้เจ้าหน้าที่แนะนำส่งเสริมในด้านการตลาด และร้อยละ 34.4 อยากให้เจ้าหน้าที่แนะนำในด้านการจัดหาแหล่งทุนในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

3) ต่อหน่วยงาน พบว่า ร้อยละ 71.4 อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมโครงการประกันรายได้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนจากการผลิตข้าวโพดที่เหมาะสม ร้อยละ 47.1 อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการรวมกลุ่มรวบรวมผลผลิตเพื่อขายให้พ่อค้ารายใหญ่ เพื่อต่อรองราคาที่เป็นธรรม ร้อยละ 43.9 อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 40.7 อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาปัจจัยการผลิตและเครื่องจักรกลทดแทนแรงงาน เพื่อลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ 33.9 อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 29.1 อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีนโยบายในการช่วยเหลือค่าต้นทุนการผลิตและค่าเก็บเกี่ยวข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 27.0 อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมและสนับสนุนในการทำบันทึกข้อตกลงซื้อขายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อสร้างความมั่นใจด้านราคาซื้อขายแก่เกษตรกร และร้อยละ 22.2 อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในพื้นที่ เพื่อให้บริการเกษตรกรอย่างทั่วถึง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง มีประเด็นที่น่าสนใจต่อไปนี้

1. สภาพพื้นที่ทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

1.1 สภาพพื้นที่ทางสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 59.8 เป็นเพศหญิง เนื่องจากเกษตรกรที่มากขึ้นทะเบียนในระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลางกรมส่งเสริมการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ตามสภาพทางสังคมเพศหญิงจะเป็นผู้ดำเนินการเรื่องเอกสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกรแจ้งปลูกพืช ส่วนการดำเนินการกิจกรรมในแปลงเพศชายจะเป็นผู้ดำเนินการ ทำให้การวิจัยครั้งนี้เพศหญิงจึงมากกว่าเพศชาย เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 55.87 ปี เนื่องจากเกษตรกรขึ้นทะเบียนในระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลางกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นกลุ่มเกษตรกรวัยใกล้



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

สูงอายุ ส่วนวัยทำงานนั้น จะทำงานนอกพื้นที่ เป็นงานประจำไม่ใช้ด้านการเกษตร เกษตรกรร้อยละ 62.4 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา เนื่องจากบางครอบครัวมีฐานะยากจนไม่สามารถเรียนในระดับที่สูงขึ้น มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.16 คน

เกษตรกรร้อยละ 67.2 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เนื่องจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นธนาคารเพื่อการเกษตรของเกษตรกร ทั้งด้านแหล่งเงินทุน และรองรับการให้ความช่วยเหลือตามนโยบายการช่วยเหลือต่าง ๆ ของรัฐบาล แตกต่างจากงานวิจัยของ รานีย์ ท่าโพธิ์ (2556) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และงานวิจัยของ อีระพงษ์ กำหนด (2561) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 45.5 เป็นกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 11.43 ปี เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ทำการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตั้งแต่ปู่ย่าตายาย ทำให้มีประสบการณ์มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีระพงษ์ กำหนด (2561) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 11.29 ปี

เกษตรกรเกินครึ่งประกอบอาชีพทำไร่เป็นอาชีพหลัก และส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพรอง เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรเป็นที่ราบเชิงเขาเป็นส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพทำไร่เป็นหลัก และในช่วงระยะเวลาที่ยังไม่ถึงฤดูการผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพเสริม เพื่อหารายได้ให้ครัวเรือน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ทองสนิท (2556) พบว่า เกษตรกรส่วนมากประกอบอาชีพทำไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และประกอบอาชีพรับจ้างเพื่อเป็นรายได้เสริม

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนมากใช้เงินทุนของตนเอง มีพื้นที่ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 24.28 ไร่ เนื่องจากเกษตรกรมีการเก็บออมเงินทุนในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของ รานีย์ ท่าโพธิ์ (2556) พบว่าแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่ของเกษตรกรกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รองลงมาจากกองทุนหมู่บ้าน และของตนเอง เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 40.18 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 23.73 ไร่

เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 2.22 คน และแรงงานนอกครัวเรือนเฉลี่ย 9.77 คน เนื่องจากสมาชิกในครัวเรือนออกไปทำงานนอกพื้นที่ มีงานประจำ แรงงานในครัวเรือนจึงมีน้อย ดังนั้นจำเป็นต้องจ้างแรงงานนอกครัวเรือนเพิ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กลยุณายุทธ ณ น่าน (2557) พบว่า เกษตรกรที่ไม่ใช้น้ำหมักชีวภาพ พด.2 ใช้แรงงานคนปลูก เฉลี่ย 2.24 คน และงานวิจัยของ รานีย์ ท่าโพธิ์ (2556) พบว่า เกษตรกรมีแรงงานภายในครัวเรือนที่ใช้ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 2.90 คน แรงงานจ้างเฉลี่ย 8.37 คน

ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 585.56 กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องการประสบปัญหาหอนกระทุ้งข้าวโพดลายจุดระบาด ประกอบกับปัญหาฝนทิ้งช่วง ใกล้เคียงกับงานวิจัยของ ชลธิชา สุริยวงศ์ (2555) ศึกษาองค์ความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรในการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินสำหรับการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่สูงในตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรได้รับผลผลิตข้าวโพด 528 กิโลกรัมต่อไร่

ราคาผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ขายได้เฉลี่ย 6.73 บาทต่อกิโลกรัม สอดคล้องกับงานวิจัยของ รานีย์ ท่าโพธิ์ (2556) พบว่า เกษตรกรขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.53 บาท



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

เกษตรกรมีรายได้จากการเกษตรเฉลี่ย 116,345.16 บาทต่อปี รายได้จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 91,694.42 บาทต่อปี และรายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ เฉลี่ย 24,653.39 บาทต่อปี เนื่องจากรายได้จากการเกษตรในแต่ละปีไม่เท่ากันจะต้องอาศัยปัจจัยภายนอก เช่น อากาศ ปริมาณน้ำฝนที่ตก ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ รานีย์ ท่าโพธิ์ (2556) พบว่าเกษตรกรมีรายได้จากการเกษตรเฉลี่ยปีละ 178,012.90 บาท รายได้จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ยปีละ 117,593.06 บาท ส่วนรายจ่ายของครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 244,332.79 บาทต่อปี โดยเป็นรายจ่ายจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อปีเฉลี่ย 95,753.36 บาท ซึ่งมากกว่างานวิจัยของ รานีย์ ท่าโพธิ์ (2556) พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ยปีละ 59,052.42 บาท และมีรายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 182,983.87 บาท

2. สภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ผลการวิจัย พบว่า พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรเกือบทั้งหมดอยู่นอกเขตชลประทาน เกินครึ่งมีสภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเชิงเขา ช่วงเวลาการเพาะปลูกเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกในฤดูฝน พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ใช้ปลูก เป็นพันธุ์ลูกผสมจากบริษัท พันธุ์ที่เกษตรกรนิยมนำมาปลูก คือ แปซิฟิก 999 แปซิฟิก 777 ซีพี 888 ตามลำดับ โดยอัตราเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ใช้เฉลี่ย 3.36 กิโลกรัมต่อไร่ ที่ต้องการปลูก พบว่า เกษตรกรมีความต้องการลักษณะและคุณสมบัติของพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ทนแล้งได้นาน เกษตรกรเกินครึ่งซื้อเมล็ดพันธุ์จากร้านค้า เกษตรกรเกือบครึ่งมีเครื่องพ่นสารเคมีและรถไถ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ทองสนธิ (2556) พบว่า เกษตรกรทั้งหมดปลูกข้าวโพดนอกเขตชลประทาน สภาพพื้นที่ปลูกเป็นที่ราบเชิงเขา และช่วงเวลาการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่ปลูกในฤดูฝน ส่วนพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรใช้ปลูก พบว่า เกษตรกรทั้งหมดใช้พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลูกผสมจากบริษัทเอกชน โดยเกษตรกรเกือบครึ่งนิยมพันธุ์ CP888 รองลงมา คือ NK48 NK58 Pacific328 ตามลำดับส่วนใหญ่มีการใช้อัตราเมล็ดพันธุ์เฉลี่ย 3.47 กิโลกรัมต่อไร่ ซื้อเมล็ดพันธุ์จากร้านค้าเคมีการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ที่มีความทนแล้งได้นานเมื่อฝนทิ้งช่วง เจริญเติบโตเหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ มีการใช้เครื่องจักรเครื่องมือ ได้แก่ รถไถเล็กและเครื่องพ่นสารเคมี

3. การใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร

3.1 การเตรียมดิน ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เก็บตัวอย่างดินในแปลงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไปตรวจ เกษตรกรเกินครึ่งไม่มีการปรับปรุงบำรุงดิน ส่วนการกำจัดวัชพืชก่อนปลูก พบว่า เกษตรกรใช้วิธีการไถและไถพรวน เกษตรกรทั้งหมดเตรียมดินโดยการไถ 1 ครั้ง และไถพรวน 1 ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รานีย์ ท่าโพธิ์ (2556) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการเก็บตัวอย่างดินและการปรับปรุงบำรุงดิน การเตรียมดินมีการไถและไถพรวนอย่างละ 1 ครั้ง

3.2 การเตรียมเมล็ดพันธุ์ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเลือกใช้พันธุ์ที่ปลูก โดยเน้นให้ผลผลิตสูง ด้านทานโรคแมลง เจริญเติบโตดีเหมาะสมกับสภาพดิน ฟ้า อากาศ และเมล็ดพันธุ์ราคาถูก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ทองสนธิ (2556) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมเลือกพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ให้ผลผลิตสูงเป็นอันดับแรก มีการเจริญเติบโตดีเหมาะสมสำหรับสภาพ ดิน ฟ้า อากาศ และด้านทานโรคราน้ำค้าง

3.3 การปลูก ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเกินครึ่งใช้ระยะปลูก (ระหว่างแถว x ระหว่างหลุม) ในระยะ 75 ซม. x 20 ซม. สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ทองสนธิ (2556) พบว่า เกษตรกรใช้ระยะระหว่างแถว 75 เซนติเมตร และระหว่างหลุม 20 – 25 เซนติเมตร เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยใช้เครื่องปลูก ไม่มีการถอนแยกข้าวโพดให้เหลือหลุมละ 1 ต้น การใส่ปุ๋ยเคมีรองพื้นหรือรองกันหลุมครั้งที่ 1 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยสูตร 16-20-0 รองกันหลุมส่วนมากคลุกเมล็ดด้วยสารเคมีป้องกันโรคราน้ำค้าง และเกษตรกรส่วนใหญ่พ่นสารคุมวัชพืชตามคำแนะนำหลังหยอดเมล็ด



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

สอดคล้องกับงานวิจัยของ รานีย์ ท่าโพธิ์ (2556) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกด้วยเครื่องปลูก ไม่มีการถอนแยก ใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 16-20-0 รองกันหลุมครั้งที่ 1

3.4 การดูแลรักษา ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 เมื่อข้าวโพดอายุเฉลี่ย 31.14 วัน ส่วนมากใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 การป้องกันกำจัดวัชพืชเกษตรกรส่วนมากจะใช้แรงงานคนและสารเคมี และเกษตรกรส่วนใหญ่มีการพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช สอดคล้องกับงานวิจัยของ รานีย์ ท่าโพธิ์ (2556) และงานวิจัยของ ชีระพงษ์ กำหนด (2561) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ การใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 ในครั้งที่ 2 มีการใช้แรงงานคน และสารเคมีในการกำจัดวัชพืช

3.5 การเก็บเกี่ยวผลผลิต ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนมากใช้แรงงานคนในการเก็บเกี่ยวผลผลิต และจะเก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 120 วัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ทองสนิท (2556) รานีย์ ท่าโพธิ์ (2556) และงานวิจัยของ ชีระพงษ์ กำหนด (2561) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แรงงานคนในการเก็บเกี่ยวมากกว่าเครื่องจักร

3.6 การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการคัดแยกฝักเสีย และไม่ตากฝักข้าวโพดบนลานตากแห้ง โดยสีเป็นเมล็ดแล้วขายทันที สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระพงษ์ กำหนด (2561) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 64.8 ไม่มีการคัดแยกฝักเสียขณะเก็บเกี่ยวผลผลิต และเกษตรกรร้อยละ 53.1 เก็บเกี่ยวข้าวโพดแล้วสีเป็นเมล็ดแล้วขายทันที

3.7 การขนส่ง ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเกินครึ่งมีการขนส่งผลผลิตโดยรถรับจ้าง เนื่องจากรถส่วนบุคคลมีขนาดเล็ก บรรทุกผลผลิตได้น้อย จึงจ้างรถรับจ้างในการขนส่งผลผลิต

4. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

4.1 ต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตรวมเฉลี่ย 4,104.53 บาทต่อไร่ โดยเป็นค่าต้นทุนเตรียมดินเฉลี่ย 902.12 บาทต่อไร่ ค่าปลูก(รวมค่าเมล็ดพันธุ์/ค่าจ้างปลูก) เฉลี่ย 867.24 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยเฉลี่ย 786.89 บาทต่อไร่ ค่าสารเคมีเฉลี่ย 296.48 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานดูแลรักษาเฉลี่ย 307.46 บาทต่อไร่ ค่าเก็บเกี่ยวเฉลี่ย 775.19 บาทต่อไร่ และค่าขนส่งผลผลิตเฉลี่ย 176.65 บาทต่อไร่ ซึ่งมากกว่างานวิจัยของ ไพฑูรย์ ทองสนิท (2556) พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเฉลี่ย 3,432.89 บาทต่อไร่ เนื่องจากเกษตรกรไม่มีการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ของตนเอง จึงทำให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีสำเร็จรูปในปริมาณมาก ประกอบกับการระบาดของหนอนกระทู้ข้าวโพด จึงมีการเพิ่มปริมาณการใช้สารเคมีป้องกันกำจัด ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง

4.2 ผลตอบแทนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ผลการวิจัยพบว่า ราคาขายผลผลิตเกษตรกรขายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในราคาเฉลี่ย 6.73 บาทต่อกิโลกรัม จำนวนผลผลิตเฉลี่ย 585.56 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 3,949.20 บาทต่อไร่ เนื่องจากผลผลิตในแต่ละปีที่แตกต่างกันทำให้ ผลตอบแทนของเกษตรกรมีความไม่แน่นอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชยพิมพ์ คำเพียร (2557) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลศิลา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า เกษตรกรมีผลตอบแทนโดยเฉลี่ย 3,813.81 บาทต่อไร่

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

5.1 ปัญหาของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับปัญหามากที่สุดในเรื่องของราคาผลผลิตตกต่ำ ข้าวโพดเสียหายจากโรค แมลง และศัตรูศัตรูข้าวโพด และเกิดภาวะฝนทิ้งช่วง เนื่องจากในปีการผลิต 2562/63 เกษตรกรประสบ



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ปัญหาหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดระบาด ประกอบกับปัญหาฝนทิ้งช่วงจึงทำให้ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลดลง (สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ทะ, 2563)

5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ผลการวิจัย พบว่าเกษตรกรมีข้อเสนอแนะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ภาครัฐควรมีตลาดกลางรับซื้อผลผลิตเพื่อลดการกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ภาครัฐควรมีการจัดหาปัจจัยการผลิตราคาถูกและตรงตามความต้องการของเกษตรกร มีการประกันราคาผลผลิต หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมวิชาการเกษตร ควรมีการปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่เกษตรกร และราคาถูกกว่าท้องตลาด ภาครัฐควรจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้เกษตรกรในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และควรมีการถ่ายทอดความรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้แก่เกษตรกร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ทองสนิท (2556) พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ภาครัฐควรมีตลาดกลางรับซื้อผลผลิตเพื่อลดการกดราคาจากพ่อค้าคนกลางควรจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้เกษตรกรในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และมีการประกันราคาผลผลิตจัดหาปัจจัยการผลิตราคาถูกวิจัยเมล็ดพันธุ์ที่เหมาะสมเพื่อเป็นทางเลือก และราคาถูกให้กับเกษตรกร และถ่ายทอดอบรมความรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้แก่เกษตรกร

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยแยกเป็นข้อเสนอแนะต่อตัวเกษตรกร ต่อตัวเจ้าหน้าที่ และต่อหน่วยงาน ดังนี้

1) ต่อตัวเกษตรกร เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะมากที่สุดในเรื่องการใช้เมล็ดพันธุ์ดี ให้ผลผลิตสูง เหมาะสมกับพื้นที่ การศึกษาหาความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มเติม การขยัน เอาใจใส่ ดูแลรักษาการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อย่างสม่ำเสมอ และการวางแผนการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยศึกษาพยากรณ์อากาศ ปลูกช่วงที่มีปริมาณน้ำเพียงพอ ปลูกช่วงฤดูฝน และใส่ปุ๋ยตามอายุการปลูกข้าวโพด และควรเก็บตัวอย่างดินไปวิเคราะห์

2) ต่อตัวเจ้าหน้าที่ เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะมากที่สุดในเรื่อง การให้คำแนะนำเกี่ยวกับเกี่ยวกับความรู้ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การติดตามสถานการณ์การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทั้งการระบาดของโรคแมลงศัตรูพืช และการเกิดภัยพิบัติต่างๆ พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

3) ต่อหน่วยงาน เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะมากที่สุดในเรื่อง การส่งเสริมโครงการประกันรายได้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนจากการผลิตข้าวโพดที่เหมาะสม การส่งเสริมการรวมกลุ่มรวบรวมผลผลิตเพื่อขายให้พ่อค้ารายใหญ่ เพื่อต่อรองราคาที่เป็นธรรม การส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาปัจจัยการผลิตและเครื่องจักรกลทดแทนแรงงาน เพื่อลดต้นทุนการผลิต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบปัญหาหลายประเด็นที่จำเป็นต้องเสนอแนะตามเหตุที่ปรากฏ และขอค้นพบเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการพัฒนาการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้เหมาะสม สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกร ดังนี้



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า

1.1 ระดับเกษตรกร

1) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ในช่วงอายุเฉลี่ย 55.87 ปี จบการศึกษาประถมศึกษา ประสพการณ์ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 11.43 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุกลุ่มวัยทำงาน ดังนั้น เกษตรกรจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ผ่านแหล่งความรู้จากสื่อมวลชน เพิ่มเติม และประสานงานกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ และลดต้นทุนการผลิตโดยตระหนักถึงความสำคัญในการตรวจวิเคราะห์ดิน ปรับความเป็นกรดเป็นด่าง เพื่อให้พืชได้รับธาตุอาหารที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต และสอดคล้องกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของภาครัฐ รวมถึงการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรสมัยใหม่ทดแทนแรงงาน ซึ่งจะช่วยให้ต้นทุนการผลิตลดลงได้

2) เกษตรกรไม่มีการวางแผนการผลิตและบันทึกข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการผลิตพืชตลอดปีการผลิต จึงควรส่งเสริมเกษตรกรให้มีการบันทึกข้อมูลการผลิตและต้นทุนการผลิต รวมถึงสภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำฝนที่สำคัญต่อการเจริญเติบโต ตั้งแต่เริ่มดำเนินการผลิต จนถึงการตลาด ราคาที่เกษตรกรขายได้ เพื่อเปรียบเทียบการผลิตในแต่ละปี ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรวางแผนการผลิตและนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับปรุงการผลิตให้มีต้นทุนที่ต่ำลงสามารถเลี้ยงชีพได้อย่างยั่งยืน

1.2 ระดับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรทราบข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่ ทั้งสภาพภูมิประเทศ สังคม เศรษฐกิจ ข้อมูลการผลิตด้านเกษตรมาพิจารณาประกอบการส่งเสริมการเกษตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารเบื้องต้นให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ และเป็นตัวแทนหรือผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในส่วนของพนักงานบริษัทเอกชนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรประสานงาน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและนวัตกรรมของภาคเอกชน เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกร เช่นการจัดฝึกอบรมเกษตรกรและจัดทำแปลงสาธิตหรือแปลงส่งเสริมให้เกษตรกรเรียนรู้และเห็นจริง โดยจัดทำแปลงตัวอย่างต้นแบบการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบบูรณาการครบวงจร โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ของทั้งทางภาครัฐ และเอกชน

3) การนำงานวิจัยสู่การปฏิบัติจริงในแปลงเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรเกิดความมั่นใจและยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตน รวมทั้งพัฒนาด้านการเกษตรของตนเองควบคู่ไปด้วย เป็นแบบอย่างแก่เกษตรกรรายอื่นในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง ตลอดจนใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ต่อไป

1.3 ระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตร

หน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในด้านการเกษตรควรบูรณาการการทำงานโดยใช้ข้อมูลการวิจัยเป็นฐานข้อมูลเพื่อดำเนินการในพื้นที่ให้สอดคล้องกันเริ่มตั้งแต่การทำงานให้ครบวงจรตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เช่น สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาล ส่งเสริมและสนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล ให้เกษตรกรที่มีพื้นที่ติดกันได้รับประโยชน์จากการใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร สถานีพัฒนาที่ดินส่งเสริมและดำเนินการถ่ายทอดนวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการเลือกพื้นที่ปลูก การปรับปรุงดิน การเตรียมดิน กรมวิชาการเกษตร ส่งเสริมและดำเนินการถ่ายทอดนวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ วิธีการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและสำนักงานสหกรณ์จังหวัดดำเนินการส่งเสริมด้านการรวมกลุ่มและเงินทุน



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดส่งเสริมในด้านการตลาดและราคาขายผลผลิต กรมส่งเสริมการเกษตรประสานงาน รวบรวมข้อมูล ประเมินผลการดำเนินงานในพื้นที่เพื่อใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน เป็นต้น

1.4 ระดับนโยบาย ภาครัฐควรใช้ฐานข้อมูลงานวิจัยด้านข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การ พัฒนาด้านการเกษตรระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ในการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยควรมีนโยบายการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบครบวงจร เช่น รัฐดำเนินการแบบบริษัท มีการดำเนินการระบบเกษตรพันธ สัญญา ลดความเสี่ยงให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการได้เป็นอย่างดี ผู้รับซื้อผลผลิตได้สินค้าที่มีปริมาณและคุณภาพแน่นอน ตามที่ต้องการ เกษตรกรไม่มีความเสี่ยงด้านการตลาด เพราะได้ราคาตามกฎกติกามาตรฐานคุณภาพที่กำหนด อีกทั้งยังเป็น ระบบที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีการผลิตที่ดีขึ้น จัดตั้งโรงงานแปรรูปเพื่อนำผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มาแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ เพื่อจำหน่ายให้แก่เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ ซึ่งจะเป็นการใช้ผลผลิตในพื้นที่และช่วยลดปัญหา ทางราคาผลผลิตราคาตกต่ำรวมถึงกระตุ้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ที่ใช้ในพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมการเลือกพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้แก่เกษตรกรรายอื่นต่อไป

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่อำเภออื่น เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกัน ทำให้ทราบถึงการใช้เทคโนโลยีการผลิตวิธีอื่นต่างกันอย่างไ

2.3 ควรถอดองค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ เพื่อเป็นแนวทางต่อยอดองค์ความรู้นำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรรายอื่น ในการพัฒนาการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้ดีขึ้นกว่าเดิม

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎายุทธ ญ น่าน. (2557). การใช้น้ำหมักชีวภาพ พด.2 ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน. ปรินญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และ สหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ชลธิชา สุริยวงศ์. (2555). องค์ความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรในการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินสำหรับการผลิต ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่สูงในตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธีระพงษ์ กำหนด. (2561). การใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในอำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ วิทยานิพนธ์ เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พิชยพิมพ์ คำเพียร. (2557). การศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตำบลศิลา อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ สาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ไพฑูรย์ ทองสนิท. (2556). การใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์เกษตร ศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

- รานีย์ ท่าโพธิ์. (2556). การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในจังหวัดเลย. ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2562). สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2562. กรุงเทพฯ :สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
- สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง. (2563). รายงานสรุปข้อมูลภาวะการผลิตพืช สืบค้นวันที่ 14 มิถุนายน 2563 จากเว็บไซต์ <https://production.doae.go.th/site/index>
- สำนักงานเกษตรเกษตรอำเภอแม่ทะ. (2563). รายงานสรุปข้อมูลภาวะการผลิตพืช สืบค้นวันที่ 14 มิถุนายน 2563 จากเว็บไซต์ <https://production.doae.go.th/site/index>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2561). ตารางรายละเอียดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2563, จาก <http://www.oae.go.th/view/1/ตารางแสดงรายละเอียดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์/TH-TH>
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. Third edition. New York : Harper and Row Publication.

